

“Seguirem el nostre camí faci què faci el govern espanyol”

Mediadors internacionals, manifestacions multitudinàries i representants polítics donen suport a la legalització de Sortu, el nou partit que vol donar veu a l'esquerra independentista basca. Txelui Moreno, un dels portaveus, explica el camí emprès per a arribar a un escenari de pau i democràcia al País Basc.

El govern espanyol ha passat a la fiscalia general els estatuts de Sortu. Quina possibilitat teniu de ser legals abans de les eleccions del 22 de maig?

—Si ens atenem a la llei de partits i a la sentència del Suprem en el cas d'ASB, totes les possibilitats del món, perquè compleix tot allò que es demana. I si em demanes si l'esquerra *abertzale* hi serà present malgrat ser il·legal, responc també que sí que serà present a les eleccions.

—Si l'estat no ha legalitzat Sortu, com ho freu per a presentar-vos?

—En principi, anem amb el pla A. Busquem la legalització i a això destinem tots els esforços. Creiem que aquesta legalització és una demanda majoritària dins la societat basca; que la societat basca vol que les institucions del país siguin conformades per qui votí la ciutadania, no per majories fictícies fetes amb sistemes fraudulents com la llei de partits. En cas que no siguem legals? Ja ho veurem, però de moment no ens passa pel cap de cedir ni d'acceptar que l'esquerra *abertzale* no hi sigui, a les eleccions.

—Les fórmules per a poder-hi participar, si es barra el pas a Sortu, poden ser la creació de llistes d'electors o la participació amb formacions ja existents?

—És molt difícil de plantejar això abans no passi. Hi ha mil possibilitats... Nosaltres sí que diem que l'esquerra *abertzale* serà present a les eleccions. El com? Ja ho veurem.

—Tot i la proposta de l'esquerra independentista, s'han mantingut les

detencions. Aquesta pressió pot fer perillar la decisió estratègica de l'esquerra *abertzale*?

—No. L'estratègia s'aguantarà. Perquè vam prendre la decisió amb convicció, perquè creiem que era la millor per als objectius que ens marquem: el reconeixement del nostre poble i el dret de decidir. Seguirem el nostre camí faci què faci el govern espanyol. És una decisió presa amb convicció, presa unilateralment. Això significa, independentment de què facin els altres, que nosaltres ja sabem què hem de fer, faci què faci el govern. Si el govern espanyol fa gestos per a afavorir el procés, molt millor, perquè el camí es farà més de pressa. Si no, si es decanta per posar bastons a les rodes o pedres al camí, trigarem més, però de segur que el farem. De segur.

—De moment, sembla que ha triat els bastons a les rodes, amb detencions de gent que defensa la nova estratègia *abertzale*. En el vostre cas concret, van detenir el vostre fill...

—Ja és el quart fill d'un dirigent *abertzale* detingut...

—Fins a quin punt les bases de l'esquerra independentista aguantaran aquesta pressió?

—És molt dur i dolorós. És molt dur que truquin a la porta a un quart de quatre de la matinada, i tu saps que no és el repartidor de la llet. Que t'entrin a casa amb metralletes, fotent crits, encaputxats, amb armilles antibala... És dur? És clar que ho és que se t'emportin una part de la teva família! Especialment quan saps que faran ús de la violència amb finalitats polítiques perquè no tenen res més...

El seu únic objectiu, en aquest cas —n'estic segur—, era aconseguir informació sobre què feia jo. No en tinc cap mena de dubte, perquè no es van endur res del meu fill. En canvi, es van endur tot allò que tenia jo, el disc dur, els informes... Ell viu en una altra casa, però van venir a escorcollar la meua. Però, a més del meu fill, van detenir Gorka Mayo, la persona que portava tota la interlocució amb els partits: Aralar, EA, Nafarroa Bai!

És dur? És molt dur. Impensable?... Jo no ho faria. Jo mai no hauria detingut el fill de Rubalcaba pel fet de ser fill de Rubalcaba. Jo no hauria caigut tan avall. Mai no hauria utilitzat la força que et dóna l'estat amb el propòsit de desgastar, com sigui, el teu adversari polític.

—Hi haurà qui pensarà que tasteu el vostre propi xarop. Com es pot desactivar aquesta mena de discurs?

—Crec que això es comença a desactivar bo i sol. Aquesta política repressiva del govern també té un límit, té un recorregut i es comença a acabar. En les respostes de la societat basca a aquestes darreres detencions el factor humà ha estat tres o quatre vegades més gran. L'estat també ha de llegir aquestes reaccions. Crec que s'ha trencat el cercle viciós aquell que ens plantejava l'estat de: “et reprimeixo - contestes - et reprimeixo - contestes...”. En aquest esquema dediques tots els esforços a contestar la repressió. Però ara això ja no és així. Ja no caurem en aquesta espiral. Ara es produeix repressió i després resposta. Però la resposta ja no és del nucli de l'esquerra independentista,

Sobre la possibilitat de no ser legalitzats abans de les eleccions del 22 de maig: “Nosaltres diem que l’esquerra abertzale serà present a les pròximes eleccions. Com? Ja ho veurem.”

sinó d’una gran part de la societat que percep que hi ha una gent que fa passes a favor de la no-violència i que hi ha una altra part que manté la violència amb finalitats polítiques. I això significa el desgast de l’estat, de l’estat de dret. El Partit Socialista fa un mal favor mantenint la repressió i situacions de violència, com ho són la incomunicació i la tortura.

—El procés de reflexió de l’esquerra independentista que dona lloc a la proposta de Sortu és fruit del fracàs de les converses de Loiola (el darrer procés de negociació)?

—El detonant de l’inici del debat en majúscules que ha fet l’esquerra independentista és, sí, el fracàs de les converses de Loiola. La falta de cohesió interna durant el procés de Loiola engendra un procés d’autocrítica i comença el debat. L’estat no va fer res per a afavorir que les converses arribessin a bon port: van continuar les detencions, les prohibicions de manifestacions, no es va complir cap dels acords que s’havien pres. Era clar que el govern no tenia cap interès a aconseguir l’èxit de les converses. Però, independentment d’això, nosaltres també vam cometre errors.

—Ara no es posen condicions polítiques per a dur endavant el procés, sinó que es fa una defensa d’un horitzó polític exclusivament democràtic i pacífic. Què determina el canvi estratègic de l’esquerra independentista?

—Hi ha molts factors que determinen el canvi de xip. Jo remarcaria principalment, entre les condicions generades perquè es produís aquest canvi, una majoria de la societat basca que n’assumeix la necessitat. Hi ha una majoria important a la societat basca que assumeix que Euskal Herria té el dret de ser i de decidir; hi ha sectors importants que es declaren sobiranistes independentistes; hi ha una majoria sindical basca que, amb les seves particularitats, defensa també la via sobiranista; hi ha una crisi econòmica i una d’institucional-territorial de l’es-

tat, que posen en contradicció allò que es va plantejar el 78.

Però, és clar, en una negociació tu també restes a la mercè d’allò que el teu adversari polític estigui disposat a fer. I el nostre adversari polític no estava disposat a moure ni un dit. D’aquí també sorgeix la idea de començar un procés que trenqui aquesta dependència. Ara hem activat un procés que ja no és estàtic, és dinàmic perquè depèn de nosaltres mateixos. Fins ara els processos consistien en un seguit de propostes a l’estat en canvi d’una colla de contrapartides. I amb això no hem avançat. Ara comencem un procés dinàmic, en què els guanys s’aniran aconseguint a poc a poc. I els que es vagin aconseguint hauran de ser referendats per la societat. Això fa que un guany sigui important i ferm, i que no caigui en un sac foradat, a la

“Jo mai no hauria detingut el fill de Rubalcaba pel fet de ser fill de Rubalcaba. Jo no hauria caigut tan avall”

JORDI PLAY

“Entre Sortu, EA i Alternativa es podria configurar un espai polític molt important, un espai electoral potent i alternatiu a la dreta basca i a l'espanyola, però encara cal treballar-ho”

mercè de majories polítiques i electorals. És la manera més clara de fer que perdurin les fites aconseguides, mes enllà de canvis de majories del govern.

—El nacionalisme hegemònic, el PNB, a partir de Loiola es va despenjar dels intents d'impulsar processos polítics nous. Sense la implicació a fons del PNB pot reeixir el procés?

—El PNB és un partit importantíssim al nostre poble. De fet, és un partit que ha governat un munt d'anys a la comunitat autònoma basca, i probablement també ho farà els anys vinents. Amb això vull dir que haurà d'assumir la responsabilitat que li correspon en aquest procés. No pot pretendre que aquest procés només l'encapçalí l'esquerra independentista. L'esquerra vol compartir aquest procés democràtic.

Demanem al PNB que assumeixi aquesta responsabilitat, que tingui altaresa de mires, que faci passos a favor d'aquest procés. Nosaltres hi veiem un canvi, en el PNB. El vam veure amb una actitud molt negativa a l'inici, el vam veure dubtós en una segona fase, i ara comença a fer alguna passa en positiu. Ara ja diu, sense embuts, que la legalització de l'esquerra independentista és necessària per a la democràcia d'aquest país. Per tant, ja ha pres posició a favor de la democràcia. I també diu que el govern espanyol hauria de fer alguna passa en matèria de política penitenciària... Ja parla un llenguatge diferent del de fa un any.

Bé, entenem que el PNB ha prendre més decisions importants, per a estar a l'altura del partit que representa que és.

—El PSE-PSOE és un altre actor important. De moment, excepte Eguiguren, pocs més semblen defensar aquests passos.

—La percepció que tenen els socialistes a Euskal Herria és diferent de la dels socialistes de l'estat espanyol. Si en principi era Eguiguren qui defensava aquest procés, avui hi ha més veus contra les mesures d'excepció, a favor de la legalització de l'esquerra *abertzale* i a favor de donar una oportunitat a aquest procés tot generant un clima sense violència.

Per exemple, les declaracions de Patxi López a favor de la legalització de l'esquerra *abertzale* que li permetés de ser present a les eleccions del 22 de maig són una passa important. Fins i tot Ares ha modulats també el seu discurs, com ho ha fet Urkullu i un seguit d'agents socials, polítics i econòmics del país. Bé, aquest és el camí. I caldrà un temps perquè tota aquesta gent es resituï una mica més. Però crec que anem pel bon camí, perquè tothom deixi de creure que l'esquerra *abertzale* no ha fet res, sinó que pensí que s'ha mogut molt i que avui defensem una situació normalitzada, en la qual la fi de la violència sigui efectiva a banda i banda.

—I l'altre gran agent polític és ETA. Hom diu que també dins l'organització armada hi ha hagut un debat intern molt profund. Creieu que ETA deixa pas obertament a la

política, o resta a l'espera de què pugui passar?

—ETA, al darrer comunicat, ho ha deixat ben clar. Si hi havia dubte en els comunicats anteriors —que nosaltres ja els valoràvem positivament perquè creïem que eren passos importants cap a l'escenari de la no-violència—, al darrer va molt més enllà que no havien demanat els observadors internacionals. I diu que la treva no solament és “verificable, permanent i unilateral”, sinó que també és “general”, cosa que significa que activitats que en unes altres ocasions podia fer i feia, ara no les fa. Per tant, avança molt. I sobretot reflecteix una mica allò que, des de l'acord de Gernika, els agents polítics, sindicals i socials li demanaven, en el camí de la desaparició de la lluita armada.

—Amb els acords de Gernika —on hi ha presents més forces polítiques independentistes— i el procés que s'engega, l'aparició de Sortu, etc. no caldrà també una reordenació del panorama polític electoral basc?

—Vindrà, segurament. Però no per l'acord de Gernika, que és un full de ruta per a una normalització política, que cerca un escenari democràtic per a poder fer el salt a uns altres estadis. Emplaça ETA a una treva i al govern espanyol que aixequi l'estat d'excepció que manté al nostre poble contra llibertats i drets. Però no té res a veure amb la reordenació dels espais electorals. Aquesta reordenació vindrà dels acords estratègics Lortu Arte —entre Eusko Alkartasuna i l'esquerra independentista— o l'acord Euskal Herria Ezkerretik, d'EA, Alternativa —una escissió d'IU— i l'esquerra *abertzale*. A partir d'aquí es pot configurar un espai molt potent que canviï la correlació de forces a Euskadi a l'àmbit electoral. Però l'acord de Gernika no va per aquí, fa referència a una aposta per a afavorir un carril més democràtic.

Però entre Sortu —si fos legal—, EA i Alternativa es podria configurar un espai polític molt important. I tant que es podria fer. Un espai electoral potent i alternatiu a la dreta basca i a l'espanyola. Ara bé, encara cal treballar-ho. És a dir, en el pla electoral no hi és. Hi és en el pla teòric i de mobilització, però en l'electoral encara no.

Enric Rimbau